

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання контрольної роботи
з навчальної дисципліни «Організація аудиту в галузі охорони праці»
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня освіти
заочної форми навчання спеціальності J4 «Охорона праці»

Харків 2026

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання контрольної роботи
з навчальної дисципліни «Організація аудиту в галузі охорони праці»
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня освіти
заочної форми навчання спеціальності J4 «Охорона праці»

Затверджено
редакційно-видавничою радою
університету,
протокол № 1 від 19.02.2026 р.

Харків
НТУ «ХПІ»
2026

Методичні вказівки до виконання контрольної роботи з навчальної дисципліни «Організація аудиту в галузі охорони праці» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня освіти заочної форми навчання спеціальності J4 «Охорона праці» / уклад.: Н. Є. Твердохлєбова, Н.С. Євтушенко – Харків: НТУ «ХП», 2025. – 21 с.

Укладачі: Н. Є. Твердохлєбова
Н. С. Євтушенко

Рецензент: С.О. Вамболь

Кафедра безпеки праці та навколишнього середовища

ВСТУП

Мета навчальної дисципліни «Організація аудиту в галузі охорони праці»: набуття здобувачами вищої освіти фундаментальних знань теорії та практики з правових і організаційних питань державного нагляду та аудиту в галузі охорони праці.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі повинні оволодіти такими *компетентностями*:

інтегральна компетентність:

- здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та проблеми, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, під час практичної діяльності або у процесі навчання, яка передбачає застосування теорій та методів проведення моніторингу, запобігання виникненню аварій, надзвичайних ситуацій, нещасним випадкам (на виробництві) і професійним захворюванням, оцінювання їх можливих наслідків та їх ліквідування;

загальні компетентності:

- навички здійснення безпечної діяльності;
- прагнення до збереження навколишнього середовища;

спеціальні компетентності:

- усвідомлення функцій держави, форм реалізації цих функцій, правових основ цивільного захисту, охорони праці; дотримання основних принципів здійснення цивільного захисту та державної політики з питань охорони праці;
- здатність оперувати термінами та визначеннями понять у сфері цивільного захисту, охорони праці; основними положеннями, вимог та правил стосовно проведення моніторингу, організування та впровадження заходів щодо запобігання, ліквідування надзвичайних ситуацій;
- здатність до застосовування тенденцій розвитку техніки і технології захисту людини, матеріальних цінностей і довкілля від небезпек техногенного і природного характеру та обґрунтованого вибору засобів та систем захисту людини і довкілля від небезпек;
- здатність оперувати фізичними та хімічними термінами, розуміти сутність математичних, фізичних та хімічних понять та законів, які необхідні для здійснення професійної діяльності;
- здатність організувати нагляд (контроль) за додержанням вимог законодавства у сфері цивільного захисту, техногенної, промислової безпеки та охорони праці;
- здатність до організації безпечної експлуатації техніки, устаткування, спорядження у сфері професійної діяльності, створення безпечних і здорових умов праці.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі повинні мати такі *результати навчання*:

- аналізувати суспільні явища й процеси на рівні, необхідному для професійної діяльності, знати нормативно-правові засади забезпечення цивільного захисту, охорони праці, питання нормативного регулювання забезпечення заходів у сфері цивільного захисту та техногенної безпеки

об'єктів і територій;

- застосовувати отримані знання правових основ цивільного захисту, охорони праці у практичній діяльності;
- розробляти тексти та документи з питань професійної діяльності, спілкуватися українською професійною мовою; читати й розуміти фахову іншомовну літературу, використовуючи її у соціальній і професійній сферах; демонструвати культуру мислення та виявляти навички щодо організації культурного діалогу на рівні, необхідному для професійної діяльності;
- розробляти та використовувати технічну документацію, зокрема з використанням сучасних інформаційних технологій;
- аналізувати і обґрунтовувати інженерно-технічні та організаційні заходи щодо цивільного захисту, техногенної та промислової безпеки на об'єктах та територіях.

Вивчення дисципліни «Організація аудиту в галузі охорони праці» сприяє комплексному формуванню загально-професійних компетенцій здобувачів вищої освіти спеціальності J4 «Охорона праці».

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Охорона праці є одним з найважливіших факторів підвищення ефективності виробництва в сучасних умовах.

Актуальність теми аудиту в галузі охорони праці зумовлена сучасними умовами виробничої діяльності, коли питання безпеки працівників, мінімізації ризиків і попередження аварій стають визначальними чинниками сталого розвитку підприємств. Зростання техногенних загроз, ускладнення технологічних процесів та інтеграція України до європейського правового і економічного простору вимагають запровадження системного підходу до управління охороною праці. Одним із ключових інструментів такої системи є аудит охорони праці.

Ст.13 Закону України «Про охорону праці» для забезпечення функціонування системи управління охороною праці на підприємстві зобов'язує роботодавця організувати проведення аудиту охорони праці. При цьому основною метою такого аудиту може бути визначення відповідності діяльності підприємства (або його структурних підрозділів), спрямованої на забезпечення безпеки праці на робочих місцях, виконання вимог законодавчих та інших нормативно-правових актів з питань охорони праці, а також оцінки ефективності функціонування системи управління охороною праці (СУОП).

Аудит у галузі охорони праці – це незалежна, об'єктивна та документована оцінка функціонування системи управління охороною праці на підприємстві.

Залежно від виду аудиту, складу аудиторської групи, програми та завдань аудиту, можуть розглядатися наступні питання:

- виконання вимог законодавчих та інших нормативно-правових актів з питань охорони праці;
- ефективність управління наявними ризиками (наприклад, безпека персоналу під час виконання робіт з підвищеною небезпекою, експлуатація обладнання підвищеної небезпеки);
- забезпеченість ресурсами для ефективного функціонування СУОП,

забезпеченість навчання та рівень знань персоналу з питань охорони праці, розподіл функцій, обов'язків та прав посадових осіб і спеціалістів з питань ОП;

- дані про нещасні випадки, результати їх розслідування, виконання коригувальних дій з раніше виявлених невідповідностей;
- участь у роботі з питань ОП керівництва підприємства, якість аналізу роботи, що проводиться посадовими особами тощо.

Керівництво підприємства зобов'язане забезпечувати працівникам здорові і безпечні умови праці. Для цього впроваджуються сучасні засоби техніки безпеки, які запобігають виробничому травматизму, і забезпечуються санітарно-гігієнічні умови, що запобігають професійним захворюванням. У цій роботі орієнтиром повинні служити міжгалузеві та галузеві правила з охорони праці, санітарні правила і норми.

Оцінка умов праці на виробництві здійснюється шляхом прямих вимірювань параметрів виробничого середовища і зіставлення їх з нормативами, а також шляхом контролю за функціональним станом, працездатністю і здоров'ям працівників. Об'єктивна необхідність удосконалення умов праці для зняття напруги у системі трудових відносин зумовлює перегляд інструментів підготовки релевантної інформації – це все і вказує на актуальність дослідження, так як одним з таких інструментів виступає аудит.

Як показують дослідження, підприємства мають успішні програми безпеки там, де існує відповідальність в питаннях безпеки з боку власника. Робота по таким програмам ведеться за напрямками:

- попереджальні заходи та підготовка умов праці;
- регулярні перевірки та аналіз;
- пропаганда та навчання;
- позитивне стимулювання за безпечне виконання роботи.

2. ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Номер варіанта контрольної роботи студенти обирають за порядковим номером у журналі академічної групи.

Важливим елементом процесу виконання контрольної роботи є його правильне оформлення. Текст контрольної роботи виконують в електронному вигляді – через півтора інтервала, кегль шрифту 14 п., для елементів тексту (таблиць, приміток та ін.) допускається шрифт 12 п., рекомендований шрифт – Times New Roman. Вирівнювання тексту – за шириною. Абзацний відступ має бути однаковим у всьому тексті і дорівнювати п'яти знакам (1,25 см). Поля: ліве – 30 мм, праве – 15 мм, верхнє, нижнє – 20 мм.

Аркуші контрольної роботи нумерують арабськими цифрами, проставляючи їх у правому верхньому куті аркуша без будь-яких знаків. Нумерація аркушів має бути наскрізною для всієї контрольної роботи. На титульному аркуші, що є першим аркушем звіту про виконання контрольної роботи, номер не ставлять, але враховують його у загальній нумерації.

Структура контрольної роботи містить такі елементи:

- титульна сторінка
- зміст
- вступ
- теоретичне питання
- практичне завдання
- висновки
- список використаної літератури.

Зразок оформлення *титульного аркуша* наведено в додатку А.

За змістом контрольна робота має послідовно розкривати всі передбачені питання, обґрунтовувати, пояснювати основні положення (з прикладами, фактами), використовуючи законодавчу базу, нормативно-правові документи.

Для успішного розкриття змісту теоретичного питання необхідно зосередити увагу на аналізі проблеми у науковій літературі з висновками щодо її

теоретичної та практичної значущості.

У практичній частині необхідно розробити алгоритм проведення аудиту відповідно до завдання за варіантом (див. п.4). Цифрові дані рекомендовано систематизувати в схемах, таблицях, діаграмах. Кожна таблиця повинна мати порядковий номер і назву.

У списку літератури бібліографічні описи джерел інформації розташовують у тому порядку, в якому вони вперше згадуються в тексті. Порядкові номери описів у списку джерел інформації є номерами посилань на них.

Обсяг контрольної роботи – 10 - 15 аркушів.

Контрольна робота подається на кафедру відповідно до графіку.

Контрольна робота, яка виконана з помилками, повертається із зауваженнями студенту для виправлення помилок.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Якість контрольної роботи і рівень її захисту в балах викладач оцінює згідно з Положенням про рейтингову систему оцінювання. При оцінюванні знань і умінь студентів використовуються такі якісні показники, як повнота, глибина, логічність, системність, оперативність, свідомість, узагальненість. Окрім цього, враховуються такі критерії оцінювання, як вміння студента пов'язувати зміст дисципліни зі змістом майбутньої професійної діяльності, обґрунтованість вирішення професійних завдань, а також ступінь самостійної роботи студента. На оцінку впливає не тільки правильність, але і чіткість відповіді студента, письмова культура його мови.

Підсумкова оцінка за контрольну роботу виставляється за наведеними нижче критеріями (табл. 1). Максимальна сума балів за контрольну роботу становить 50 балів.

Контрольна робота, що визнана викладачем задовільною за результатами перевірки, оцінюється словом «зараховано», незадовільною – «незараховано». Незараховані контрольні роботи вимагають доробки з усуненням зазначених зауважень і подальшої передачі контрольної роботи викладачеві на повторну перевірку.

Контрольна робота оцінюється незадовільно, якщо:

- положення роботи сформульовані на основі застарілих теоретико-методичних джерел;
- зміст роботи не відповідає питанням обраного варіанта;
- структура роботи не відповідає встановленим вимогам (містить менше 2 теоретичних питань).

У разі неподання студентом на кафедру контрольної роботи у встановлені граничні терміни оцінювання контрольної роботи не враховується і підсумкова оцінка за таку роботу виставляється "0" балів. Контрольна робота вважається зданою за умови, якщо оцінка за її виконання становить не менше 10 балів.

Таблиця 1 – Критерії оцінювання виконання контрольної роботи

Критерії	Кількість балів
Дотримання вимог щодо структури та оформлення роботи	
Структура роботи є логічною, науково обґрунтованою, дозволяє повністю висвітлити теоретичні і практичні питання варіанта, відповідає рекомендаціям (містить теоретичну і практичну частини), оформлення всіх частин контрольної роботи повністю відповідає встановленим вимогам	10
Структура взагалі відповідає вимогам, однак несуттєво виходить за межі предмета дослідження або не охоплює всіх основних питань, при оформленні зустрічаються помилки чи некоректності	0
Використання та аналіз наукової літератури щодо предмета дослідження	

У роботі використано досягнення класичної та обов'язково сучасної наукової думки, розглядаються різні підходи, теорії, концепції тощо, наводиться їх аналіз та порівняння (з коректним посиланням на джерела)	10
У роботі не використано наукових праць або вони не стосуються предмета дослідження, або вони використані у змісті без посилань на авторів (джерела)	0
Рівень знань щодо предмета виконання та змісту контрольної роботи, виявлений студентом під час її виконання	
Студент у процесі написання дав правильні відповіді на всі запитання, виявив високий рівень знань щодо розкриття теоретичних питань контрольної роботи та суміжних положень відповідної навчальної дисципліни, добре орієнтується у змісті своєї роботи, упевнено виклав її основні положення, висновки, правильно аргументував власну думку	30
Студент у процесі написання виявив належний рівень теоретичних знань щодо завдань з обраного варіанта роботи, дав правильні відповіді на поставлені запитання, проте не виявив вільної орієнтації в суміжних темах навчальної дисципліни; добре знає основні положення своєї контрольної роботи, проте не завжди упевнений в аргументації чи не завжди коректно її формулює	20
Студент під час написання виявив належний рівень теоретичних знань щодо завдань з обраного варіанта роботи та її змісту, відповіді на поставлені запитання дав переважно правильно, однак допустив певні неточності у визначеннях економічних категорій, не завжди належно обґрунтовував свою позицію чи інші положення роботи	10
Під час написання роботи студент допустив істотні помилки у відповідях, не зовсім добре орієнтується у змісті роботи	5

Під час написання роботи студент не був спроможний аргументувати основні положення роботи, погано обізнаний у змісті, дав неправильні відповіді	0

Здобувач повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ». Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

4. ЗАВДАННЯ ДО КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольна робота складається з двох питань.

Перше питання – теоретичне. Для успішного розкриття змісту теоретичного питання необхідно вивчити літературу, рекомендовану програмою курсу, продемонструвати вміння зіставляти різні підходи до розв’язання тих чи інших проблем, самостійно робити висновки на основі вивченої літератури, зібраного, опрацьованого і узагальненого фактичного матеріалу.

Друге питання – практичне (розробка алгоритму дій аудитора).

Рекомендована структура алгоритму для кожного завдання:

1. Мета аудиту
2. Об’єкт і межі аудиту
3. Нормативна база
4. Послідовність дій аудитора
5. Критерії оцінювання
6. Типові невідповідності
7. Пропозиції щодо коригувальних заходів

Варіант 1

1. Поняття, мета та завдання аудиту в галузі охорони праці.
2. Розробити алгоритм аудиту організації електробезпеки на підприємстві (допуски, групи з електробезпеки, технічний стан обладнання).

Варіант 2

1. Міжнародні стандарти управління охороною праці (ISO 45001) та їх впровадження в Україні.
2. Розробити покроковий алгоритм аудиту організації навчання, інструктажів і перевірки знань працівників.

Варіант 3

1. Основні етапи проведення аудиту охорони праці на підприємстві.
2. Скласти покроковий алгоритм адаптації СУОП до умов функціонування машинобудівного підприємства в умовах особливого періоду.

Варіант 4

1. Відповідальність роботодавця за результати аудиту охорони праці.
2. Розробити алгоритм аудиту організації цивільного захисту та евакуації працівників в умовах особливого періоду.

Варіант 5

1. Роль служби охорони праці у підготовці до аудиту.
2. Побудувати алгоритм аудиту технічного стану, обслуговування та допуску до експлуатації обладнання підвищеної небезпеки.

Варіант 6

1. Документальне оформлення результатів аудиту охорони праці.
2. Скласти покроковий алгоритм проведення аудиту пожежної безпеки виробничого об'єкта з визначенням ключових ризиків.

Варіант 7

1. Перспективи розвитку системи аудиту охорони праці в умовах інтеграції України до ЄС.
2. Скласти покроковий алгоритм оцінки ефективності коригувальних заходів після нещасного випадку.

Варіант 8

1. Типові порушення законодавства з охорони праці, виявлені під час аудиту.
2. Побудувати алгоритм аудиту забезпечення, обліку, використання та зберігання засобів індивідуального захисту.

Варіант 9

1. Роль державного нагляду та контролю у забезпеченні ефективності охорони праці.
2. Скласти покроковий алгоритм перевірки наявності, актуальності та відповідності документації з охорони праці (інструкції, положення, накази, журнали).

Варіант 10

1. Використання інформаційних технологій у процесі аудиту охорони праці.
2. Розробити покроковий алгоритм аудиту наявності та актуальності планів дій в аварійних випадках при пожежі і готовності персоналу діям в умовах пожежі.

5. КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ

1. Нормативно-правова база України щодо проведення аудиту охорони праці.
2. Види аудиту: внутрішній та зовнішній аудит системи управління охороною праці.
3. Методи оцінювання ризиків у процесі аудиту охорони праці.
4. Порівняльний аналіз українського та європейського підходів до організації аудиту.
5. Аудит умов праці на робочих місцях: методи та критерії оцінювання.
6. Психофізіологічні фактори ризику працівників та їх врахування під час аудиту.
7. Роль аудиту у формуванні корпоративної культури безпеки.
8. Економічна ефективність проведення аудиту охорони праці.
9. Підготовка та атестація аудиторів з охорони праці: вимоги, компетенції, перспективи.
10. Аудит відповідності вимогам воєнного та особливого періоду.

6. ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Про охорону праці : Закон України від 14.10.1992 р. № 2694-ХІІ (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12>
2. Березуцький В. В. Управління охороною праці : навч. посіб. для студентів спеціальності «Цивільна безпека», освітньої програми «Охорона праці». Харків : ФОП Панов А. М., 2021. 412 с.
3. Бабаєв В. М., Ткачук Т. І. Аудит охорони праці : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 312 с.
4. Державне управління охороною праці : монографія / К. Н. Ткачук та ін. Київ : Основа, 2013. 348 с.
5. Методичні вказівки до виконання розрахунково-графічного завдання «Техніко-економічна ефективність заходів, спрямованих на підвищення охорони праці на виробництві» з навчальної дисципліни «Організаційно-технічне забезпечення аудиту з професійної безпеки робочих місць галузі охорони праці» / уклад. Н. Є. Твердохлебова, Н. С. Євтушенко. Харків : НТУ «ХПІ», 2025. 30 с.
6. Серединська В. М., Саченко С. І. Аудит : опорний конспект лекцій. Тернопіль : ТНЕУ, 2008.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Твердохлебова Н. Є., Євтушенко Н. С. Сертифікація та аудит безпеки роботи з небезпечними відходами // Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я : тези доп. 33-ї міжнар. наук.-практ. конф. MicroCAD-2025, 14–17 трав. 2025 р. Харків : НТУ «ХПІ», 2025. С. 461. URL:
2. Євтушенко Н. С., Твердохлебова Н. Є. Аудит охорони праці як інструмент безпеки [Електронний ресурс] // Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я : тези доп. 33-ї міжнар. наук.-практ. конф. MicroCAD-2025, 14–17 трав. 2025 р. Харків : НТУ «ХПІ», 2025. С. 489. URL:

3. Євтушенко Н. С., Твердохлебова Н. Є. Стратегія безпеки: аналіз ризиків та аудит для підвищення захищеності промислових підприємств // Проблеми та перспективи розвитку охорони праці : зб. наук. пр. 4-ї Всеукр. наук.-практ. конф. Львів : ЛДУ БЖД, 2024. С. 37–39. URL:
4. Євтушенко Н. С., Твердохлебова Н. Є., Семенов Є. О. Забезпечення аудиту безпеки праці на підприємствах промисловості // Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я : матеріали XXXI міжнар. наук.-практ. конф. MicroCAD-2023. Харків : НТУ «ХПІ», 2023. С. 345. URL:
5. Твердохлебова Н. Є. Проведення енергоаудиту на підприємствах // Сучасні технології у промисловому виробництві (СТПВ-2020) : матеріали VII Всеукр. наук.-техн. конф., 21–24 квіт. 2020 р. Суми, 2020. С. 209–210. URL:
6. Твердохлебова Н. Є. Аудит з промислової безпеки і охорони праці // Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я : матеріали XXVII міжнар. наук.-практ. конф. MicroCAD-2019. Харків : НТУ «ХПІ», 2019. Ч. IV. С. 55.

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет “Харківський політехнічний інститут”
Кафедра безпеки праці та навколишнього середовища

Контрольна робота
з навчальної дисципліни
«Організація аудиту в галузі охорони праці»

Варіант

Виконав:
студент групи
ПІБ
Перевірив:
ПІБ

Харків 20__

ЗМІСТ

Вступ

1. Теоретичне питання.....

 1.1

 1.2

 1.3

2. Практичне завдання

Висновок

Список використаних джерел.....

Навчальне видання

Методичні вказівки
до виконання контрольної роботи
з навчальної дисципліни «Організація аудиту в галузі охорони праці»
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня освіти
заочної форми навчання спеціальності J4 «Охорона праці»

Укладачі:

ТВЕРДОХЛІБОВА Наталя Євгеніївна

ЄВТУШЕНКО Наталя Сергіївна

Відповідальний за випуск проф. Вамболь С. О.

Роботу до виконання рекомендувала проф. Мезенцева І. О.

В авторській редакції

План 2026 р, поз. 213

Гарнітура Times New Roman. Ум. друк. арк. 0,6

Видавничий центр НТУ «ХП».

Свідоцтво про державну реєстрацію ДК № 5478 від 21.08.2017 р.

61002, Харків, вул. Кирпичова, 2.

Електронне видання